

Kongrestoespraak Ria Beckers,
Oprichtingskongres Groen Links
24 november 1990, Den Haag.

Leden van het geheime netwerk Groen Links,

Het is vandaag een bijzondere dag voor de parlementaire democratie. Al die tijd heeft de buitenwereld zich afgevraagd: bestaan ze wel, wie zijn ze eigenlijk, wat zijn hun drijfveren, hun kontakten, hoe is de coördinatie geregeld, wie is hun leider, uit welke duistere financierings bronnen. putten ze, welke wapens hanteren ze?

Vandaag zal alles duidelijk worden.

Groen Links, een netwerk van om en nabij de 15.000 leden, geïnfiltreerd in een samenleving die wordt overheerst door consumentisme en politieke middelmaat, houdt haar eerste kongres. Een beetje onwennig hier en daar, maar - ik moet zeggen - opkomst en presentatie vallen niet tegen.

Toch neem me niet kwalijk, dat ik met al jullie gezichten voor ogen, een moment de gedachte heb: hoe zou een kongres van de Nederlandse Gladio, de dienst operaties en inlichtingen aan wie in oorlogstijd de geestelijke weerbaarheid van de bevolking is toevertrouwd, eruit zien? Ik bedoel dan even niet de militairen op de eerste rij, maar wat daar achter zit. Het enige wat we van die gezichten weten is, dat de Minister President ze niet kent, maar wel voor ze instaat, want een vertrouwde leiding heeft ze uitgezocht en het zijn "goede Nederlanders"; dat zou ons toch gerust moeten stellen.

Het stelt mij allerminst gerust, in een politieke kontekst waarin de qualificatie "goed" al heel snel na de oorlog de betekenis verloor van betrouwbaar, standvastig, onverzettelijk in de strijd voor vrijheid, voor sociale rechtvaardigheid, voor mensenrechten.

Het stelt mij allerminst gerust, in een politieke kontekst waarin de scheidslijn tussen goede en minder goede Nederlanders gaandeweg langs heel andere criteria werd getrokken: rechts, zelfs extreem rechts was beter dan links; communistenhaat, koude oorlog-denken en wapenwedloop waren goed, wie in die tijd uit was op dialoog, vrede en samenwerking slecht; wie een baan had en heeft, is goed - en hoe beter betaald, hoe beter de mens -, wie werkloos is of afgekeurd zien we niet staan. Wie rijk is is goed, wie arm is toch wel minder. Wie Nederlander is is alwéér goed, ook nog wites te beter. Wie zwart is kan het vergeten, wie bovendien nog berooid om asiel durft te vragen helemaal. En met illegalen doen we net zo als de Sovjet Unie vroeger met homoseksuelen: ze bestaan niet. (Maar o wee, als er toch een opduikt.)

De huidige Minister President heeft 10 jaar lang mee betekenis gegeven aan wat in de samenleving van nu als goed en slecht wordt gezien. Is het dan zo gek, dat wij willen weten waar hij voor instaat? Wie zijn die "goede Nederlanders"? Wie zullen in een tijd van bezetting hun politieke vrienden zijn, wie hun vijanden? Wanneer kruipen we daar in een echte, open democratie nu eens overheen, over dat *vriend*-vijand denken?

Het is trouwens maar de vraag of mensen die je aanwijst voor een sleutelpositie in het verzet, die opdracht waar kunnen maken op een moment dat het echt zover zou komen. Verzet wordt niet opgelegd en afgedwongen, verzet wordt geboren. Ook wat dat betreft zou het wel eens heel anders kunnen uitpakken dan men verwacht.

Verzet wordt geboren. Weerbaarheid is inderdaad van groot belang - en betrouwbaarheid en solidariteit, voeg ik daaraan toe. Maar **dat** kun je in vreedstijd alleen in 't openbaar organiseren door een goed werkende democratie. En het is daar waar de huidige politiek faalt.)

In het algemene beleid, waar van solidariteit nog steeds heel weinig sprake is en de maatschappelijke tegenstellingen eerder worden vergroot dan verkleind. En in de controle op deze affaire zelf.

Alleen de PvdA durfde met ons uit te spreken dat zij het betreunde dat 40 jaar lang een ultra geheime organisatie door de Minister President en de Minister van Defensie buiten elke parlementaire controle is gehouden. ~~D'66, die zich zo graag opwerpt als de kampioen van de democratie, had er geen enkel probleem mee, de woordvoerder was er in 4 minuten mee klaar. CDA en VVD hoefden geen tweede termijn, want alles was duidelijk.~~

In andere Europese landen zijn het ^{nu}regeringen die staan op openbaarheid en ontmanteling. Hier laat zelfs het parlement haar kontrolerende taak liggen, omdat fraktievoorzitters als Bolkesteijn en van Mierlo, als Minister van Defensie er van geweten hebben. Wát hij wist was overigens

weinig, zegt Bolkesteijn van de week in HP de Tijd - want de organisatie werkt volgens het "no need to know" principe, je weet

rsé * alleen wat je ^{*} hoeft te weten. - Dat geldt dus blijkbaar ook voor de Minister van Defensie! En zo zet het parlement zichzelf te kijk.

[Het was inderdaad een eenzaam avontuur. Dat wisten we van te voren. Toch is er winst. Er is een openbaar debat gevoerd, waarin de structuur en de taak van de organisatie en de NAVO-koördinatie duidelijk zijn geworden. Het beeld ~~dat~~ de fractie daar heeft neer-

- 4 -

gelegd via heel veel informatie, waarin de media een belangrijke rol hebben gespeeld, is bevestigd. En de opstelling van de Minister President dat de dienst, zij het in afgeslankte vorm, moet blijven bestaan is minder strak geworden. Hij wil daar wel over praten. Natuurlijk alleen in de vertrouwelijke Kamerkommissie van 4 fractievoorzitters, waar iedereen onmiddellijk weer mee akkoord ging. CDA, VVD en D'66 zijn vooralsnog tegen, maar ^{ontmenteling} ik heb toch hoop. Omdat ik denk dat met name door de nieuwe verhoudingen tussen Oost en West de politieke basis voor deze club onvermijdelijk zal wegvallen.

En als dezer dagen Oost en West gezamenlijk het "Handvest van Parijs voor het nieuwe Europa" hebben ondertekend, dat alle 34 CVSE-landen verplicht tot democratie, dan houdt dat niet alleen een eenzijdige verplichting voor Oost-Europa in om de democratische staatsvorm aan te nemen en uit te werken. Het betekent ook een verplichting voor het Westen om schoon schip te maken en definitief af te rekenen met de koude oorlog.

Waarom wint in de politiek de vanzelfsprekendheid van het verleden het altijd weer van de mogelijkheden van de toekomst? Waarom is er op cruciale momenten in de geschiedenis zo weinig bereidheid om terug te kijken naar het eigen handelen, zo nodig te corrigeren en zo mogelijk een nieuwe richting in te slaan? Huldigt men dan nog steeds de opvatting van Van den Heuvel, oud BVD-hoofd en voorzitter van de Stichting Geestelijke Weerbaarheid, die in Vrij Nederland over o. en i. zegt: " Er is niet gericht gelet op

mensen die geschikt waren. Veelal is het werksysteem zo dat je een paar mensen hebt die dan zelf verder moeten zoeken. Net zoals wij dat ook in de bezettingstijd geleerd hebben. Want elke oorlog wordt gevoerd op basis van de vorige."

In de vredesbeweging probeerden we het zwart-wit denken te doorbreken. We wilden vertrouwenwekkende concrete stappen aan onze kant. En wat hoorden we later: "de Sovjet-Unie ging door de knieën omdat het westen niet toegaf; de haviken, niet de duiven, hebben gewonnen. Laten we eerlijk zijn: Waar kwamen de gemakkelijke praatjes van de haviken, toen wij ons met honderdduizenden anderen in het zweet werkten, op neer? Bommen erop, raketten erbij, machtsvertoon. Hoeveel mensen, ^{hebben de armen gemaakt} hoeveel armen hebben we gedood?

En nu weer de Golf. Er is een kentering op gang in de waardering van de VN. Maar de ondertoon van onze grote cowboy is opnieuw: bommen erop, want het gaat om onze olie-belangen. En wie worden de slachtoffers? De machthebbers? Iemand als Saddam Hussein, een fascist die door het Westen bewapend is? Of al die gewone mensen zonder perspectief, die weer meelopen in allerlei kampen zonder te weten waarheen.

Hoe vergaat het jullie wanneer je de ontwikkelingen rond de Golf-crisis volgt? De TV-beelden zien van de militaire oefeningen vlak bij de Iraakse grens: operatie "Imminent Thunder", "Dreigende Donder"? De bijna opgetogen beelden van de Nederlandse fregatten die naar de golf vertrekken, becommentarieerd door een verslaggever die met gedreven stem spreekt over duizenden kilo's kaas, duizenden pakken koffie en niet te vergeten duizenden zakken chips. Koppen in de nationale kranten over de grootste transportoperatie

in de Amerikaanse geschiedenis, die voor een miljoenenorder voor de Nederlandse Spoorwegen heeft gezorgd; een louter commerciële afspraak tussen twee landen, zei Minister van de Broek ~~gisteren~~; als er geld te verdienen valt staan we ^{natuurlijk} vooraan. Minister President Lubbers die Bush laat weten geen bezwaar te hebben tegen een eventueel militair ingrijpen van de VS. We moeten vooral niet vervallen, zei Lubbers in Parijs, in allerlei legalistische discussies over de vraag of de VS en Engeland wel of niet toestemming van de VN nodig hebben om tot de aanval over te gaan.

De propaganda-machine draait op volle toeren. Het vijandbeeld zit inmiddels weer vast in de hoofden van de meerderheid van onze bevolking; "al die kleine Khomeini's moeten op een gegeven moment worden weggemaaid," hoorde ik een paar weken geleden een dienstplichtige zeggen.

Saddan Hussein is de nieuwe vijand. Geen misverstand over de opstelling van Groen Links: Saddam Hussein heeft de internationale rechtsorde geweld aangedaan. Zijn macaber spel met de gijzelaars is met geen woord goed te praten. Hij moet onmiddellijk terug uit Koeweit en alle gijzelaars vrijlaten. Niet alleen de 2000 Westerse en Japanse gijzelaars. Want waarom weer dat eurocentrisme, alsof het alleen om "onze" mensen gaat?

Maar wat zet het Westen, de VS voorop, daar tegenover? 300.000 Amerikaanse militairen binnenkort in de Golf. Van een defensieve naar een offensieve macht; en de propaganda-machine doet haar best om ons te overtuigen, dat een Blitzkrieg dé oplossing van

het konflikt is. Terwijl zelfs de Westerse generaals weten dat het zal gaan om een langdurige en slepende oorlog met een bloedbad vergelijkbaar met dat van de Eerste Wereldoorlog: mannen die in de loopgraven sneuvelen, gifgas, mosterdgas en misschien wel: nucleaire wapens.

De kans is heel groot dat een militair treffen in een regionale oorlog uitmondt; een schokgolf zal door ^{de} islamitische wereld gaan, en zoals een Sovjet-expert voorspelt: een aanval op Irak zal onvermijdelijk leiden tot een gevaarlijk moslim-fundamentalistische radicalisering. Geweld en hongers zullen zich verder van de wereld meester maken. Het Noord-Zuid konflikt zal verscherpen; verwoeste steden en olie-installaties in Saoedi-Arabië, Koeweit en elders in de Arabische wereld; een ongekeerde verhoging van de olie-prijs met rampzalige gevolgen voor de Derde Wereld.

Het ^{grote} aftellen is begonnen, de wetenschappelijke voorspellingen zijn al een vast onderdeel van het nieuws geworden: als er een oorlog uitbreekt dan zullen in de eerste maanden 30.000 soldaten sneuvelen, betoogt de ene onderzoeker om de volgende dag te worden tegengesproken door een ander: niet 30.000, maar 65.000 doden. aan beide kanten en 200.000 gewonden aan beide kanten.

De politieke meerderheid stemt met veel moeite toe in een mondeling overleg met de Minister en gaat weer over tot de orde van de dag. En met voldoening wordt door de *bewindsman* van Economische Zaken meegedeeld hoe doeltreffend de plannen voor een autoloze

Links kongres bedanken voor haar geweldige inbreng in dat aanloopjaar en haar vooral veel nieuwe inspiratie toewensen. En ik verwelkom Leonie, die haar vuurdoop inmiddels glansrijk heeft doorstaan in een konfrontatie - donderdagavond - met van de Broek over de Golf.

We hebben een druk program. Begrotingsbehandelingen, ^{spraakbeelden,} 4 december een openbaar debat over de toekomstige rol van Politiek Den Haag bij een groeiend Europa en een toenemende decentralisatie naar gemeenten en provincies. Begin februari een studiemiddag over de EMU met de Europa-fractie. Notities over de chloortax, natuur en landschap, milieu en inkomen... Aan een alternatieve defensienota wordt ook gewerkt. En er blijft de aktuele politieke discussie: De vierdaagse werkweek, Europa en de democratische controle, Europa en het milieu, Thijs Wöltgens en de werklozen

Terecht heeft de uithaal van de fractievoorzitter van de PvdA binnen en buiten zijn partij verontwaardiging opgeroepen. Een klap in het gezicht, schreef Paul Rosenmöller in Trouw, voor al die mensen die al jarenlang vruchteloos naar een baan zoeken. Het getuigt ook niet van bijzonder veel kennis van de werking van de arbeidsmarkt. Zeker in een tijd van hoogconjunctuur is het naast elkaar bestaan van vakatures en werkloosheid logisch. En is het zo gek dat mensen zich drie keer bedenken voor een baan in de gezondheidszorg of de metaal, als de kans dat je in de WAO komt groter is dan de kans dat je de VUT haalt? Verbeter dan de arbeidsomstandigheden, verlicht de werkdruk, zet in op arbeidstijdverkorting, vóór je je leent voor borrelpraat die alles en iedereen over

één kam scheert en dus mensen stigmatiseert. Waar was de PvdA bij de Algemene Beschouwingen, toen het erom ging de Wet Arbeid Gehandicapte Werknemers uit te voeren en de werkgevers te dwingen migranten in dienst te nemen? Waar was de PvdA, toen wij het kabinet vroegen de vakbeweging wettelijk te ondersteunen in haar bereidheid 1% van de loonruimte voor maatschappelijke prioriteiten te reserveren? Als Thijs Wöltgens het over sanktiebeleid wil hebben, moet hij maar terugkomen, als er - mede door toedoen van zijn regeringsfractie - werkelijk sprake is van individuele begeleiding naar een volwaardige baan voor iedereen in dit land. Dan is er tenminste een basis voor politieke discussie. Nu heeft hij geen recht van spreken. Zo eenvoudig ligt het.

Aan de discussie over economie en milieu - die vandaag wordt gevoerd - voeg ik nog kort één element toe. In opdracht van de Europese *Commissie* is een rapport uitgebracht over de gevolgen voor het milieu van de totstandkoming van de Interne Markt in 1993. Die gevolgen liegen er niet om. De extra economische groei die de Interne Markt oproept zal leiden tot een groei van de SO₂-uitstoot van 8 à 9%, en van de NO_x-uitstoot met 12 à 14%. Het grensoverschrijdende vervoer met vrachtwagens zal met 30 tot 50% toenemen; de gevolgen qua luchtvervuiling, ruimtebeslag, geluidhinder en files laten zich raden. Meer ongerichte groei, dus meer vervuiling. Dat is het beeld.

Het rapport verscheen ruim een jaar geleden. De Europese Commissie hult zich sindsdien in een diep stilzwijgen. Lijkt lelijk in zijn

maag te zitten met deze smet op het groei-festijn dat Europa '93 moet worden. Het kabinet wil de negatieve gevolgen opvangen met een "flankerend milieubeleid". Groen Links vindt dat onvoldoende. In Europa moet het milieu echt gaan meetellen. Juist ook in het proces op weg naar de Interne Markt. Door invoering van een Europese Groentax op energie, op kunstmest, op chloor en tal van andere milieubelastende stoffen en produkten, wordt het milieu, ook in de prijs, een faktor van belang. De fraktie in Brussel zet zich daarvoor in. De fraktie in Den Haag zegt: voorwaarde voor totstandkoming van de Interne Markt is, dat die geen negatieve gevolgen heeft voor het milieu in Europa. In een motie die wij deze week hebben ingediend bij de behandeling van de milieubegroting zeggen we: "Nederlandse regering, neem dit standpunt in in het Europese overleg". Europa mag er alleen komen als het een democratisch Europa én een groen Europa is!

Intussen zijn Lubbers en Kok na een jaar toe aan een grondige heroverweging. Met spanning wordt uitgezien naar de eerste grote krachtmeting binnen de coalitie. De kans voor de Partij van de Arbeid om te laten zien wat ze waard is en wat ze terecht brengt van al die prachtige verkiezingsbeloftes. Ik ben benieuwd: iedereen heeft het over het openbreken van het regeerakkoord op het punt van de koppeling en over de drastische inkrimping van allerlei subsidies, *maar subsidie krimp op.* Maar je hoort niemand over bedrijfswinsten, over hoge inkomens, over snel gegroeide vermogens, over rente-aftrek van hoge hypotheke, over echte verlaging van defensie-uitgaven. En dat is een veeg teken. Want op die manier wordt voor de koppeling een veel te hoge prijs betaald. Over het inhalen van achterstanden hebben we het al helemaal niet meer, zegt de enige echte oppo-

sitie.

Het is ook voor ons van belang hoe de PvdA uit die januari-diskussie te voorschijn komt: blakend van nieuw enthousiasme en zelfvertrouwen of opnieuw uitgekleed en deerlijk gehavend. Van D'66 heeft ze weinig te verwachten. Die vroeg zich bij de Algemene Beschouwingen al af of de koppeling wel moest blijven.

De democraten blinken jammer genoeg vooral uit in gemakzucht. Groen Links bijv. debatteert al een jaar allerminst vrijblijvend over milieu en inkomen. Ook de regeringsfrakties beginnen daar nu hardop over na te denken, bleek bij de milieu-begrotingsbehandeling. En die diskussie gaat ergens over. Maar D'66 hoor je niet. Men leunt achterover in een riante positie. De gemakzucht van de gearriveerden. Die net als CDA en VVD echt geen bezwaar kunnen bedenken tegen militair ingrijpen, samen met de Verenigde Staten, in de Golf. Die als het erop aan komt 'nee' zeggen tegen een accijnsverhoging op benzine, de eerste serieuze milieu-maatregel van het kabinet. Die 'nee' zeggen tegen een spitsvignet. 'Een schoon land, een helder bestuur', heette hun verkiezingsprogramma. Hoezo een schoon land? En hoe zo een helder bestuur? De democraten vinden het geen enkel probleem dat Nederland 40 jaar lang een ultrageheime organisatie er op na houdt zonder enige controle van het parlement. En die organisatie mag nog blijven ook van de 'Kampioenen' van de democratie. Slappend, jawel, maar ook dat zal niemand controleren.

D'66 is gewaarschuwd. Het Groen Links netwerk heeft haar ogen en oren overal. De leden zijn goed uitgeslapen en schuwen de confrontatie niet. De geestelijke weerbarstigheid is verrassend groot. De kracht waarmee ze straks ^{zal} toeslaan ook!

Nog veel plezier vandaag. En blijf weerbaar!